

תמצית הפרשה

פרשת מקץ

כאשר הגיע זמנו של יוסף לצאת מבית האסורים גלגל הקב"ה שפרעה יצטרך אותו לפתרון החלומות שלו, וכך ברגע אחד, בגיל 30, לאחר 12 שנה בבית האסורים, נעשה יוסף משנה למלך, תוך אחריות על הכנת מצרים בשנות השובע לשבע שנות הרעב שנתגלו לפרעה בחלומו. בזמן זה באו השבטים למצרים לקנות אוכל, ויוסף התנכר אליהם ומאשים אותם בריגול, והסכים להאמין להם רק בתנאי שיביאו אליו את בנימין.

חלום פרעה ופתרונו - פרעה חלם שהוא נמצא על שפת היאור ומהיאור עולות ז' פרות ובריאות ואח"כ עולות ז' פרות רעות ורזות, והם אוכלות את הפרות השמנות. ואח"כ התעורר ושוב נרדם וחלם חלום דומה לזה על שיבולים. פרעה חיפש מי שיפתור לו את החלומות ולא מצא. שר המשקים סיפר לפרעה שבבית האסורים פתר נער עברי לו ולשר האופים את חלומו והפתרון התקיים, פרעה שלח להוציא את יוסף מבית האסורים, יוסף אמר לפרעה שהפתרון מאת ד', פרעה סיפר את חלומותיו ליוסף, יוסף פתר שיהיו בקרוב שבע שנות שובע ואח"כ יהיו שבע שנות רעב, ועל כן יש למנות איש שידאג לאסוף את אוכל השנים הטובות שישאר לשנות הרעב.

מינוי יוסף וקורותיו במצרים - פרעה ראה את חכמת יוסף ומינה אותו למשנה למלך (בגיל 30), ולאחראי על ביתו ועמו, ונתן לו את אסנת בת פוטיפרע לאשה, בשנות השובע אסף יוסף בר כחול הים, ונולדו שני בנים, מנשה "כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי", ואפרים "כי הפרני אלוקים בארץ עניי", ואז החלו שנות הרעב ופרעה אמר לכולם שילכו ליוסף ויעשו מה שיאמר להם, ובאו מכל הארצות למצרים לקנות אוכל.

ירידת האחים למצרים, עלילת יוסף, וחזרתם - יעקב שלח את בניו חוץ מבנימין לקנות אוכל במצרים, ואת בנימין לא שלח פן יקראנהו אסון, אחי יוסף באו אליו ולא הכירוהו והוא הכירם, יוסף האשים את אחיו שבאו לרגל במצרים, האחים אמרו שהם היו שנים עשר אחים האחד נשאר עם אביו והאחד נאבד והם באו לקנות אוכל ולא לרגל, יוסף אמר להם שיאמין להם רק אם אחד מהם ילך ויביא את אחיהם הקטן, לאחר ג' ימים אמר להם יוסף שאחד מהם יאסר והם ילכו ויביאו את בנימין, האחים אמרו זה לזה שהם אשמים בכך שלא שמעו את תחנוני יוסף, יוסף הבין את הדברים והלך למקום אחר ובכה, ואח"כ אסר את שמעון, מילא את כליהם בר וציווה לשים את כספם בשקם, בדרך גילה אחד האחים את הכסף וחרדו כולם "מה זאת עשה אלוקים לנו", כשהגיעו ליעקב סיפרו לו את הקורות אותם ומצאו כולם את כספם.

ירידת האחים שנית למצרים - ראובן ניסה לשכנע את יעקב לשלוח את בנימין ויעקב סירב, לאחר זמן כשנגמר האוכל ערב יהודה ליעקב שיחזיר את בנימין והאחים הלכו למצרים עם בנימין, הם לקחו מנחה ואת כספם שמצאו בחזרה וכסף חדש לקנות אוכל.

סעודת יוסף ואחיו - יוסף הזמין את האחים לסעוד אתו, האחים פחדו וספרו לאחראי על בית יוסף את מה שקרה עם הכסף, הוא אמר להם שמה שמצאו שייך להם, כשהגיעו לאכול שאל לשלום יעקב, כשראה את בנימין הלך לחדרו לבכות, הושיבם לאכול לפי גילם, נתן לבנימין פי חמש מכולם.

החבאת הגביע ומציאתו - יוסף ציווה למלא את אמתחות אחיו אוכל ולהחזיר את כספם ולשים את הגביע באמתחת בנימין, כשיצאו מהעיר שלח לרדוף אחריהם והאשימם בגניבת הגביע, הם אמרו לו שלא גנבו ואם ימצאנו יהיו כולם עבדים, לאחר חיפוש בכל השקים נמצא הגביע באמתחת בנימין, יהודה אומר שכולם יהיו עבדים, אך יוסף סירב ואומר שרק מי שנמצא אצלו הגביע יהיה עבד.

הפטרה

מאורעות התקופה - בראשית מלכות שלמה התגלה אליו ד' בחלום הלילה ואמר לו "שאל מה אתן לך", ובמקום לבחור בעושר וכבוד ואריכות ימים בחר שלמה לב חכם ונבון לשפוט את בני ישראל, ובעבור זה ניתנה לו חכמה יותר מכל אדם מלבד עושר וכבוד ואריכות ימים.

תמצית הפרשה

ההפטרה - לאחר שהובטחה לשלמה חכמה באו לפניו ב' נשים שילדו יחד ואחד מהתינוקות מת, וכל אחת טענה "בנך המת ובני החי", ושלמה בחכמתו ידע לברר מי צודקת, ועי"ז ראו ישראל את חכמתו.
הפטרה זו נקראת רק היום הראשון של חנוכה חל ביום שישי, שאז פרשת מקץ נקראת אחרי חנוכה.